కదిలేది - కదిలించేది

వాకాటి పాండురంగారావు

సిరిపురం జంక్షన్ దగ్గర మురికినీళ్ళ గుంట, పాడుపడి, నాలుగయిదు ఇటుకలు రాలిపోగా పాచిపట్టిన గోడ, దాని కన్నాల్లోంచి మొలుచుకొచ్చిన జెముడు ముక్కలు, వస్తూపోతూన్న వాహనాలు లేపిన దుమ్ము, రాతి పలకలు తొలగినఫుట్‌పాత్ – ఆ మొత్తం ఏర్పాటూ చాల గొప్ప సినీఆర్ట్ డైరెక్టర్ వేసిన అద్భుతమైన సినిమా సెట్టింగులా వుంది, కాని అది అసలు సెట్టే: ఆ 'సెట్టు'కు విత్తనం 1947లో నాటారు.

సిరిపురం జంక్షన్ దగ్గర, ఆ సెట్టింగుకు 'సెంటర్'లా వున్నాడా చిన్నవాడు. వయసుకు చిన్నవాడే అయినా చూపులకు పెద్దవాడు, సిరి సిరి మువ్వల సవ్వడి విననివ్వని చెవులవాడు, సరిగా ఎవరినీ చూడనిచ్చగించని కనులవాడు, లోభిచేతి పర్సువలె ఎప్పుడూ విప్పని నోరువాడు, శతాబ్దాలు దాటి వచ్చిన వేమన యోగికి నకలు రూపమువాడు!

ఇసుకమీద పీతల కాలి ముద్రల్లాంటి రోజులు – అతడి జీవితపు పేజీలు.

అలాంటిచోట ఒకనాడు హఠాత్తుగా హడావిడి మొదలయింది, ఎన్నో కలలను, మాటల పళ్ళెంనిండా నజరానాగా పేర్చుకుని, ముత్తైదువలా వచ్చాయి ఎన్నికలు. 'మడులిత్తుము, మాణ్యాలిత్తుము, మన్నికగా అయిదు వర్షాలపాటు వాడదగిన ఆశల జల్లెడల నిత్తుము' అంటూ వచ్చారో జెండాల పేరంటాళ్ళు. మగయనక ఆడయనక, చిన్ననక, పెద్దనక అందరికీ బొట్లే, అందరికీ పిలుపులే! అంతా కలుపుగోరు తనాలే!

అయినా మనవాడు, సిరిపురం చిన్నవాడు – రిఫరెన్స్ నిమిత్తం 'డి. నారాయణ' అంటే ఏమీ అనుకోనివాడు. వాడి దైనందిన జీవితం, హైదరాబాదు నగరంలో నీటి కొరత బాధవలె – అలాగే వుంది.

కందకు లేనిచో దురద కత్తిపీటకుండాలికదా – అంచేత డి. నారాయణకు అక్కరలేకపోయినా ఆ ఎన్నికల కలం రోడ్లమీదకు పాకి, గోడల కెగ బ్రాకి, డ్రెయినేజి కాల్వలు నిండి అతడిమీదకు పొంగింది.

అప్పుడతడు తలఎత్తి చూచాడు.

కాలివేళ్ళమీద నిల్చున్న శ్రీరామాచారి కన్పించాడు. చేతిలో పళ్ళెం, పళ్లెంలో తీర్థం, ప్రక్కనే తులసిదళాలు. ఆ నీటిని అతడికీ తనకూ మధ్య చల్లుతూ పలకరించాడు "ఒరేఅబ్బి, ఇక్కడనుండి నీ బిచాణా ఎత్తి వేయాలిరా నాయినా! ఇక్కడ సీతారామాలయానికి వచ్చేవారం శంకుస్థాపన జరగబోతున్నది. గుడి గోడలో దేవుడు వెలిశాక వచ్చి ఆలయం

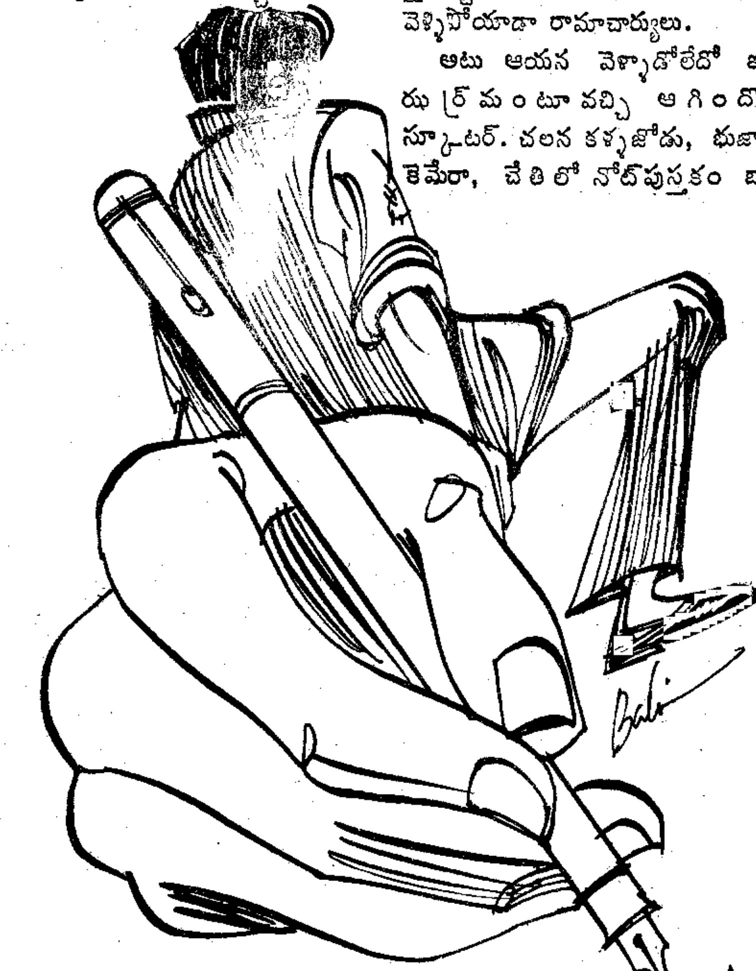

ముందు కూర్చున్నావనుకో, ఇక నీకు సమారాధనే! చక్కెర పొంగలి, దద్ధోజనం, ప్రసాదాలు, అదికాక కొబ్బరి ముక్కలు, చిల్లర డబ్బులు. అట్లా చూస్తావేంరా, వెర్రివెధవా, శ్రీరామశరణు–శ్రీరామశరణు అనుకో – వచ్చేజన్మలోనయినా మగ పుట్టక పుడతావని అని మళ్ళీ ఒకసారి చల్లి ధోవతి కుచ్చిళ్ళను పైకిపట్టుకుని కాంపౌండ్‌లోనిబంగళాలోకి వెళ్ళిపోయాడా రామాచార్యులు.

అటు ఆయన వెళ్ళాడోలేదో ఇటు ఝుర్రమంటూ వచ్చి ఆగిందొక స్కూటర్. చలన కళ్ళజోడు, భుజానికి కెమేరా, చేతిలో నోట్‌పుస్తకం బాల్

పెన్నూ వున్న అతడి నామధేయం పానకాలరావు. వాలకమే చెబుతూంది అతడు "మన ప్రత్యేక విలేఖరి అని. అంచేత అతగాడు మనందరి తరపున, మనందరిలో ఒకడయిన డి. నారాయణను వివరాలడిగి మనందరికీ అందించాలి అని ప్రారంభించాడు.

"చూడండిసార్, మీ పేరేమిటి?"

డి. నారాయణ బుర్ర గోక్కున్నాడు

"పోన్లెండి ... మిరొక స్వతంత్ర భారత దేశపౌరులు. అదిచాలుమాకు. ఈ ప్రాజెక్టులూ, ప్రణాళికలూ, ప్రాంగణాలూ - వీటి వలన సిద్ధించిన ప్రగతి గురించి మీ అభిప్రాయం చెప్పగలరా?" అని అడిగాడు పానకాలరావు,

డి.నారాయణ తన చిరిగిన మురికి పంచె పీలికలలో రెండింటిని ముడి వేయ సాగాడు.

"ప్రగతి సంతృప్తికరంగానే వుంది. కాని ఇంకా చిక్కుముడులున్నాయని వ్యాఖ్యానించారన్నమాట! భలేవారండీ మీరు! నోరు విప్పకుండానే వివరంగా చెప్పేస్తున్నారు .... మరింత —

కేంద్రం రాష్ట్రాల సంబంధం గురించి ఏదన్నా చెబుతారా?"

డి.నారాయణ గడ్డం గోక్కుని ఆకాశం వైపు చూశాడు. దాన్ని అర్థం చేసుకున్నాడు పానకాలరావు.

ఇంకా ఉన్నతంగా వుండాలి, ఇంకా మెరుగు పడాలి అన్న ఆశాభావాన్ని వ్యక్తం చేశారు అవునా! గుడ్‌థాంక్సండీ! అని ఒక ఫోటో తీసేసుకుని స్కూటర్ దాక వెళ్ళి హఠాత్తుగా వెనక్కొచ్చి-

"అన్నట్టు ఏమండోయ్ ... ఈ మధ్యనే ఈ దారిద్రపు రేఖనుండి కొన్ని కోట్ల మందిని పైకి లాగారుకదా? మరిప్పుడు మీ రెక్కడున్నారు?" అని అడిగాడు మన విలేఖరి.

డి. నారాయణ ప్రక్కనే పారుతున్న మురికి కాలవ వైపు చూడగా "ఓహో! ఆ కాలవ దారిద్ర రేఖయితే మీరు దానికి ఎగువనే వున్నారన్నమాట. చాలా సంతోషం వస్తానండీ. రేపొద్దున్న జాతీయ పత్రికలన్నిట్లో మీఅభిప్రాయాలన్నీ ఫోటోతో సహా వస్తాయి, మార్నింగ్ ఎడిషన్ కొని చదవండి - అని పానకాలరావు ఇంకో ఇంటర్‌వ్యూకు వెళ్ళిపోయాడు.

అరగంటయ్యాక "ఒరేయ్ ఎవడ్రా అక్కడా?" అన్న గర్జన విని కళ్ళు తెరిచాడు పడుకునేవున్న డి. నారాయణ.

తెల్ల వలువలు. తెల్ల పలువరుస, తెల్లటి నవ్వుతో ఎదుట వున్నారో అభ్యర్థులవారు. వారు చేతులు జోడించి నిలబడి వున్నారు.

వారు వేసిన కేకే అది. "ఎవడ్రా అక్కడ? మన బ్రదర్‌కో కుర్చీ వేయించండి" అని పురమాయించారు. అలాటిదేమీ రాకుండానే టేప్ రికార్డర్‌లాటి గొంతు స్విచ్చి నొక్కారు.

"అయ్యా దండా[illegible] ప కులా సేనా? మీరు [illegible] రాళ్ళు లేవుకదా? మీ [illegible]ల్లో నీళ్ళు లేవు కదా? ఈ దా[illegible] సర్వేల్లిరావు అంటారు. విశాఖప[illegible] తుఫానులు అవీ రాకుండా యారాడ కొండ నిల్పింది నేనేనండి. బీచినిండా ఇసుక పోయించిన

అదృష్టంకూడా నాదేనండి. అట్నుంచి ఆ చల్లగాలి రావడానికి నేనుపడ్డ తిప్పలకు లెక్క లేదనుకోండి. ఏది చేసినా మీకోసం మీ పాటవం కోసమేనండి. ఈ సేవా తత్పరతలోనే రాలి, పిడికెడు బూడిదయి పోవాలని ఎనిమిదోసారిగా ఎన్నికల్లో నిలబడుతున్నానండి. తప్పకుండా మీది, మీ ఆవిడది మీ పిల్లలవి ఓట్లు నాకు వేయించాలి. నేనీసారి గెలిస్తే మన అందాల నగరాన్ని పారిస్‌లాగా, మిమ్మల్ని డీగోల్ అంతవాడిగా తీర్చి దిద్దుతానని హామీ ఇస్తున్నాను. నా గుర్తు మీకు గుర్తేగా! మరి సెలవివ్వండి సోదరా—" అని కారెక్కి వెళ్ళిపోయారు యు. సర్వేల్లిరావు గారు.

కారొదిలిన పొగకు గొంతు చిటపటలాడగా ప్రక్కనున్న డబ్బాలోంచి నీళ్ళు తాగాడు నారాయణ. కడుపు తడుముకున్నాడు. మూట భుజాన వేసుకుని నడక మొదలుపెట్టాడు. అప్సరా డౌన్‌లో నడుస్తున్నాడు. నాలుగుకాళ్ళ కుక్కలు మొరగ సాగాయి. మొరిగి మొరిగి వూరుకున్నాయి.

నెమ్మదిగా అడుగులు వేస్తున్న నారాయణ వెనకాలే వొచ్చాడొకాయన. పైజామా లాల్చీ, గిరజాల జుట్టు, లాల్చీ జేబులో చేయ్యీ, తడబడుతున్న అడుగులు ఒక చేతిలో కాగితాల బొత్తి.

"సోదరా ఆగు!" అని అతడు డి. నారాయణ భుజం పట్టుకోబోయాడుగాని ఆభుజం పక్కకు తొలగింది.

"ఇది విను సోదరా ... ఇది నీకే అంకితం. నా కధయే వో వ్యధ ..." అంటూ ఒక్కొ పంక్తినీ ఠెండేసిసార్లు

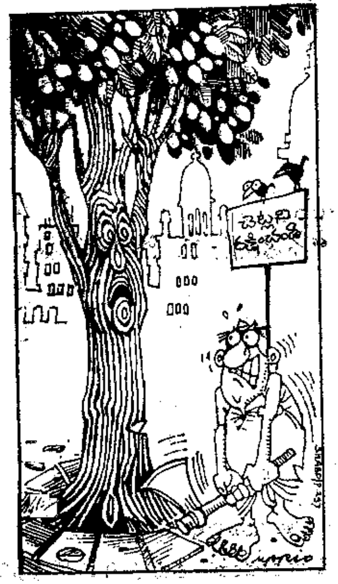

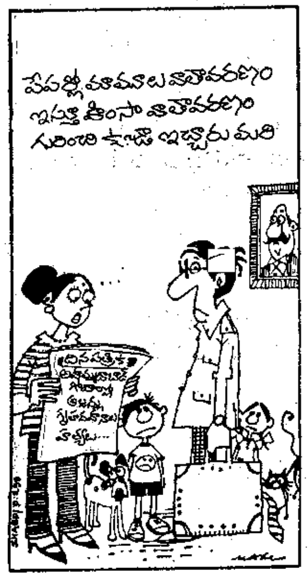

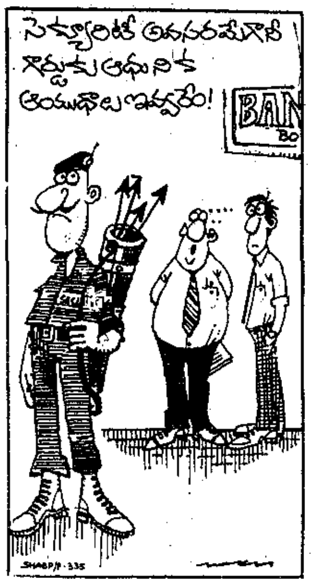

నమిలి నమిలి పలకసాగాడు.

'అధో జగత్సహోదరా! శంఖమెత్తి
ఊదరా!

నా ఉదరమ్మది రుధిరమ్మని —
నా నయనమ్మది అగ్ని గోళమ్మని —
నా పిడికిలి రేపటి వాకిలియని —
వేకువ కేకా భావికి బాకా —
నేనే నేనేయని.
వెయ్యొక పొలికేకా' - అని అతడు కాస్త ఊపిరి తీసుకోవడానికి ఆగగానే డి. నారాయణ నడక వేగం హెచ్చించాడు.

అదిగో అల్లంత దూరాన పెళ్ళి ఇల్లు!

"ధన్యోస్మి! నా కవితకింత సఫలీకృతమా! ఒక్క చరణం వినేసరికే నా సోదరుడిలా గతిశాలుడై ముందడుగు వేస్తున్నాడంటే నాకింతకన్నా ఏమి కావాలి?" అని ఉప్పొంగి పోయిన కవి వి.పి. లవంగమూర్తి. కవిత కట్టలో రెండోపుట తిప్పి, తల పైకెత్తేసరికి డి. నారాయణ అల్లంతదూరం వెళ్ళిపోయాడు. కవి పరుగెత్తాలని ప్రయత్నించాడుగాని ఆతడి కాళ్ళకాస్పృహ అందలేదు. నిలబడ్డమే కష్టంగా వున్నాయి వాటికి. జేబులోంచి సీసా తీసి చూశాడు. ద్రవం అసలులేదు. ఎందుకొచ్చిన ఉపద్రవం అని దానిని గిరవాటేసి నారాయణవైపు నడవసాగాడు.

వడి వడిగా పడుతున్నాయి పెళ్ళివారు తిని పారేసిన విస్తరాకులు.

ఎగిరెగిరి పడుతున్నాయి రకరకాల తినుబండారాల అవశేషాలు.

రెండు చేతులనిండా విస్తళ్ళనాక్రమించుకుని, కావలించుకుని, పోటీగా వచ్చిన కుక్కల్ని తరిమి కొట్టి ఇతవలికి పడ్డాడు దరిద్ర నారాయణ.

కదిలిస్తున్నాయి ఆ విస్తళ్ళు
కదిలాడు డి. నారాయణ.